

en augustus een zeer bescheiden "kwartier" in een klein huisje. (...) De dokter had ons de kust aangeraden omwille van mijn tere gezondheid (astma). Later huurden mijn ouders iets zeer bescheiden in de Kempen, elke zomer. (...) (...) de sfeer van de zee, de wijde horizon, de zo aparte geur van de zeelucht, het ruisen of bulderen van de branding. Het zijn allemaal elementen die me altijd hebben gefascineerd. En het zwaailicht van de vuurtoren ! Ik houd ook van de taal en de aard van de mensen aan de kust.

Hervé J. Casier (°1943) woont in De Haan-Vlissegem (Warvinge 107). Hij was tot 1975 hoofdonderwijzer in Vlissegem; nu is hij leraar in het lager middelbaar onderwijs te Zeebrugge. Casier liet zes dichtbundels van zijn hand verschijnen en heel wat van zijn gedichten werden opgenomen in bloemlezingen en tijdschriften.

(...) Ik hoor niet in een bepaalde stroming thuis als "Neo-romantiek" of "nieuw realisme". Ik hoor bij geen enkele literaire klik of groep. (...) Die positie van "literaire Einzelgänger" wordt nog versterkt en ten dele ook veroorzaakt door mijn geografische positie. Ik woon in een klein dorp aan de kust, nabij Blankenberge, en daar zit je een eind af van de grote literaire centra als Antwerpen en Brussel. (39)

De zee, het strand, de wind, de duinen en de zeemeeuw (als symbool), - het zijn alle ingrediënten die in zijn woonplaats voorkomen en zij vormen de achtergrond van Casiers lyriek.

Noten

- (36) Wij bloeien, maar bloeien tevergeefs : poëzie in Vlaanderen, 1945-1955 (Leuven, 1988), p. 195.
- (37) Brief Mireille Cottenjé d.d. 21 mei 1988.
- (38) Brief Hugo Raes d.d. 13 juni 1988.
- (39) Jeroen Kuypers : Interview met Hervé J. Casier, in : 't Kofschip, 1984, nr. 2, p. 56.

DE WALVIS VAN OOSTENDE

door Jef KLAUSING

Op 18 oktober 1892 vonden Oostendse vissers in volle zee een dode walvis. Het krenge was reeds half verrot en verspreidde een sterk onaangename geur. Het dode dier werd door hen naar Oostende gesleept om er tentoongesteld te worden, maar toen het schip met de ongewone vangst voor de haven van Oostende lag werd de toegang ontzegd door de medische dienst. De volgende dag werd toelating gegeven om het kadaver op het strand te brengen nabij de vuurtoren mits de organen te begraven. Maar het volgende hoogtij sleurde evenwel het krenge mee naar zee en bracht het nadien weer op het strand, ditmaal ter hoogte van het kapelletje van Bredene.

Een zekere CATTOOR-MOLLEMANS kocht het angespoelde dier en stelde het op het strand tegen betaling ten toon aan de nieuwsgierigen. Duizende mensen uit het binnenland kwamen kijken en de handelaars die hun waar op het strand aan de kijkers verkochten deden goede zaken.

Maar omtrent die tijd werd tyfus gesignaleerd in de streek, twee kinderen stierven aan deze ziekte en men meende dat de rotte walvis hiervan de oorzaak zou geweest zijn. CATTOOR kreeg bevel van het gemeentebestuur om de walvis te verbranden en de overblijfselen onder te graven, wat dan ook gebeurde.

Het geïllustreerde blad : "Le Patriote Illustré" van einde 1892 publiceerde twee tekeningen van de walvis, "d'après des photographies de J. DEMUYNCK, photo-amateur Ostende".

Over deze gebeurtenis werd een marktlied gemaakt dat op een vliegend blad afgedrukt werd dat in het bezit is van R. HESSEL. Volgens de gegevens van dit liedblad werd het lied "gedicht", gezongen en uitgegeven" door : "DECANCQ Charles te Yperen". Het blad werd uitgegeven na 10 maart 1897, bijna vijf jaar na de gebeurtenis.

Maar, zoals we de marktzangers uit die tijd hebben leren kennen, is het best mogelijk dat het lied van de walvis niet door DECANCQ "gedicht" is geweest en dat deze zanger, zoals het toen (evenals nu) in veel gevallen gebeurde, het lied klakkeloos overgenomen heeft van onze Oostendse dichter Jan VAN WULPEN. Tekst en inhoud komen goed overeen met stijl en houding van Jan VAN WULPEN, die vooral bekend was om de "rare" situaties die zich in en rond onze stad voordeden te bezingen.

De Walvis te Oostende

1

Wat is ons weer overgekomen
Hier in ons Oostendsche stad.
In die groote waterstroomen
Wat een rare klucht is dat
Ziet ik moet het u toch zeggen
Van dien grooten wallevisch
Ik zal het u uit gaan leggen
Hoe hij daar gekomen is

Refrein

't Was al op het onverwacht
Waar er niemand op en dacht
Zij brachten dat vischje hier aan kant
Van 22 meters lang
De visschers van d'Oostendsche stad
Hebben er zooveel geld voor g'had
Want zijn kop en zijnen steert
Dat was 't zien alleene weerd.

2

Daar kwam vele volk naar loeren
Toegestroomt van alle kant
Twee, drie, honderd duizend boeren
Liepen dag en nacht in 't zand
Men die moest er voren waken
Van zoo gauw dat men zag
Dat zij wilden ruzie maken
Met een overgroot beslag.

Refrein

Ieder wist al spoedig ras
Dat hij aldaar te ziene was
Hij lag daar aan de kant van 't sas
En men maakte veel embras
Alle soorten van vreemde ras
Kwamen er daar op 't zelfde pas
't Is voor d'Oostendsche kermis
Dat de walvisch gekomen is.

3

Als die feeste is begonnen
Waakte men bij nacht en dag
Hij is van zijn plaats weggezwoomen
Terwijl de wakers te slapen lag
Maar als zij nu wakker wierden
Denkt hoe zij verslagen stond
Hooft ze roepen hoort ze tieren
Omdat hij geen walvisch meer en vond.

Refrein

Och kromme Pier, wat nu gedaan
Zei den anderen Baviaan
Ik zal naar mijn huis toegaan
'k Wil hier niet voor niettend staan
Maar zij liepen alle twee
Langs den oever van de zee
Een einde voorder op het strand
Is de walvisch wederom aangestrand.

4

Zij waren haast dood van alteratie
Zij waren zuipende leekende nat
Zij liepen over de groote statie
En zij zopen hulder zat
Terwijl de walvisch lag te gapen
Om zoo goed bewaakt te zijn
Hadden die wakers liggen slapen
Door den sterken brandewijn.

Refrein

Vrienden wat denkt gij daarvan
Van krommen Pier en dikken Jan
't Was curieus als men dat zag
Iedereen schoot in een lach
Ziet dat is een vieze zaak
En 't was tijd dat men 't vernam
Of de walvisch was naar Amsterdam.

5

Luistert vrienden voor het leste
De walvisch lag hier aan kant
Omdat hij stonk gelijk de peste
Hebben z'hm geheel en gansch verbrand
Geheel met petrol begoten
't Was een overgroot plezier
Van aan zijn kop tot aan zijn pooten
Stond hij geheel en gansch in vier.

Refrein

'k Heb daar een liedje gedicht
'k was er wel niet aan verplicht
'k Zing het u zoo kort en goed
Omdat het u plezier aan doet
Sophie, Marie en ook Trinet
Zeiden dat hij stond zoo dik en vet
Maar 't is toch jammer van die visch
Dat hij g'heel opgeschoepd is.

Ø Ø Ø

Het was niet de eerste walvis die te Oostende aanspoelde. De walvis van 1892 was 21 m. lang, Ary SLEEKs tekende evenwel een liedje op (archieff De Plate - Oostende) waar spraak is van een walvis van wel "honderd en dertien" voeten lengte en het gaat aldus :

Moeder 'k hèn naar Oostende gewist
Naar dien walvisch, naar dien walvisch,
Moeder 'k hèn naar Oostende gewist
Naar dien overgroote visch.

Hij was lang, 'k heb hem gezien,
Honderd meters, honderd meters,
Hij was lang, 'k heb hem gezien,
Honderd voeten en dertien.

En dat zal ik nooit vergeten
Zo'n overgroote visch gezien.

En Mietje rolde van den dijk
Bij die walvisch, bij die walvisch,
En Mietje rolde van den dijk
Met heur rokje in de slijk.

Het stadsarchieff van Oudernaarde bezit een bundel volksliederen waar in het nummer H.S.36 Br./103 ook sprake is van een walvis te Oostende, en waarvan de tekst van de hand is van ARENS, de bekende dichter van marktliederen uit het begin van de XIXe eeuw. Het gaat hier ongetwijfeld over de walvis die in 1827 te Oostende aanspoelde. En als wij de tekst vergelijken met de tekst die door Ary SLEEKs in de jaren 1950 opgetekend werd, weten we van waar dit koorddansliedje komt.

Klugte van den walvisch te Oostende

Tekst : Arens

Stemme : Van de klaken

Moeder 'k hebbe t'Oostende geweest
bij den walvisch (bis)
Moeder 'k hebbe t'Oostende geweest
bij de overgroote beest
hij was lang 'k hem zien meten
Honderd voeten en dertien
Ik en zal het nooit vergeten
Van zoo een groote beest te zien
Moeder ik hebbe t'Oostende geweest &c.

Moeder wat een grooten mond
Had dien walvisch (bis)
Als zijn bakhuys open stond
Twintig ellen in het rond
Dat men daer voor pap moest koken
Daer en waer geen melk genoeg
Zoo een beest zou 't al op sloken
Koeyen peërd, wagen en ploeg

Moeder ik hebbe t'Oostende geweest &c.

Moeder als ik die dikte zag
Van dien walvisch (bis)
't Was een overgroot beslag
Als een zeeschip dat daer lag
Alle menschen zijn verwonderd
Dat zeggen by duyzend lien
Dagelyks wel zeven honderd
Komen nae den walvisch zien

Moeder ik hebbe t'Oostende geweest &c.

Treseken heeft ook gaan bezien
Dien walvisich (bis)
Met eenen hoop van jonge lien
Dikke Nelle en zwarte Trien
Mie heeft haeren kloef gebroken
By den walvisch in 't gedrom
Zy moest op haer bloote soken
Naer haer huys keeren wed'rom

Moeder ik hebbe t'Oostende geweest &c.

Sanneken rolde van den dyk
By den walvisch (bis)
Schoon zy grepen al gelyk
Zy viel met haer gat in 't slyk
Haeren voet is omgeslagen
Haeren onder rok gescheurd
Maer zy vreest dat d'ergste plagen
Zyn onder den weg gebeurd

Moeder ik hebbe t'Oostende geweest &c.

Den meysken zyn ny voldaan
Van den walvisch (bis)
Zy zyn naer hun huys gegaen
Eenigs zeer gelaen
Daer zynder die hun beklagen
Van den walvisch zynen geur
Om dat er hun vremde plaegen
Zal veroorzaeken getreur
Ander nieuws en meld ik niet
Van den walvisch (bis)
Wat er verders is geschied
Zal ik zwygen in myn lied.